

NAVADNA BARVILNICA (*Phytolacca americana*)

Opis: Razrasla zelnata trajnica, ki je pri dnu lahko nekoliko olesenela. Listi so suličasti, dolgi do 30 cm. Socvetja so grozdasta, dolga do 30 cm, po cvetenju navadno lokasto previsna. Steblo pri odrasli rastlini je običajno **rdečkasto**. Cvetovi so beli, plodovi jagodasti, **črno modro** bleščeči, okrogli, na vrhu ugreznjeni; nezreli so zeleni, nato beli, zreli so svetleči in

temno vijoličasti. Vsako zimo rastlina odmre do korenin.

Obdobje cvetenja: junij – september

Habitat: Senčna in sveža do vlažna ruderalna mesta, robovi gozdov, nasipališča in njive.

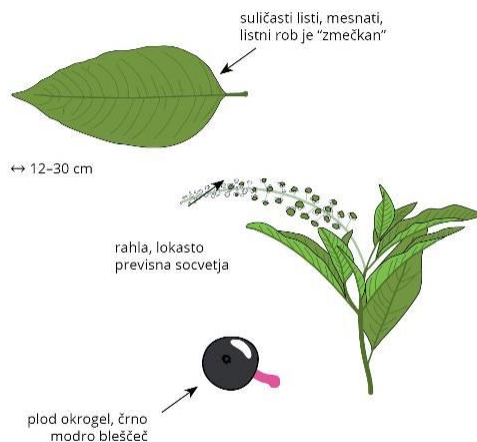
Izvor: Severna Amerika

Poti vnosa: okrasna rastlina, plevel, plodove raznašajo ptiči, z gozdarsko mehanizacijo, sadnja tujerodnih drevesnih vrst

Ključni znaki

Navadna barvilnica (*Phytolacca americana*) **TV** **A**

Avtor ilustracij Paul Veenvliet. Vir: Kus Veenvliet (ur.) in sod., 2017. Terenski priručnik za določanje tujerodnih vrst v gozdovih. Založba Silva Slovenica, Gozdarski inštitut Slovenije. 1. ponatis

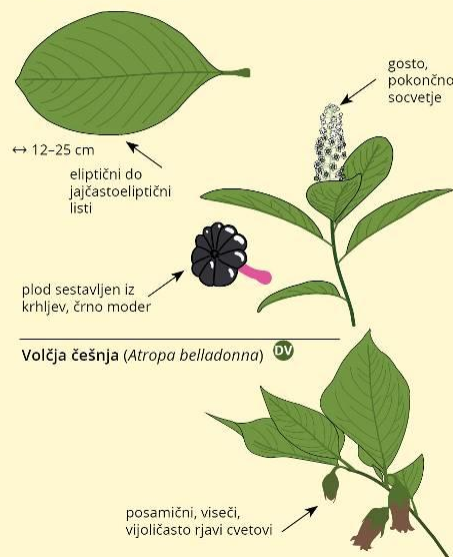
KRHLJASTA BARVILNICA (*Phytolacca acinosa*)

Opis: Razrasla trajnica, ki v višino zraste do 100 cm. Listi so eliptični do jajčasto eliptični, veliki 12-25 cm. Socvetja so grozdasta, gosta in pokončna. Cvetovi so beli, zelenkasti ali rozasti. Plodovi so jagodasti, sestavljeni iz krljev, zreli črno modri.

Znaki podobnih vrst

Krhljasta barvilnica (*Phytolacca acinosa*) **TV** **A**

Volčja češnja (*Atropa belladonna*) **DV**

Obdobje zaznavnosti: april – november

Obdobje cvetenja: maj – avgust

Habitat: Parki, vrtovi, gozdovi.

Izvor: Južna Azija

Poti vnosa: okrasna rastlina, z gozdarsko mehanizacijo, seme prenašajo ptiči

A Rastlina z opozorilnega seznama – so potencialno invazivne tujerodne vrste, za katere je verjetno, da se bodo razširila tudi v Slovenijo. Nekatere vrste so pri nas na manjših območjih že prisotne in bi se brez ukrepanja lahko razširile.

TV Invazivna tujerodna vrsta – v odsotnosti njihovih naravnih sovražnikov in boleznih se lahko močno razširijo in povzročijo okoljsko in gospodarsko škodo..

Težave pri gospodarjenju z gozdom:

- pri večji razrasti **zastrejo naravno mladje** in so velika konkurenca vsem **DOMORODNIM DREVESNIM VRSTAM**.
- **UPADANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI**.

Ukrepanje:

- Pomembno je **hitro ukrepanje** (manj rastlin z puljenjem), večjo številčnost invazivnih vrst pa z **obžetvijo**.
- **Z gozdnogojitvenimi ukrepi zmanjšati njihov delež**, ter preprečitev širjenja na nove površine. V mlajših razvojnih fazah gozda z negovalnimi deli in redčenji, pri obnovi gozda pa s predhodnim posekom invazivnih drevesnih vrst, **uravnavanjem svetlobe**.

Požeta rastlina in izravana korenina navadne barvilnice

NASVETI ZA LASTNIKE GOZDOV

Lastniki gozdov lahko s spremljanjem zdravstvenega stanja dreves v svojih gozdovih bistveno prispevate k zgodnjemu odkrivanju novih tujerodnih vrst.

- V gozdu **ne sadite** tujerodnih drevesnih ali drugih rastlinskih vrst.
- **Naučite se** prepoznati invazivne tujerodne vrste in nove tujerodne vrste.
- Ob sumu na tujerodne organizme **nas kontaktirajte in svoja opažanja sporočite v spletno aplikacijo Invazivke**.
- Če se v vašem gozdu že razrašča invazivne tujerodne rastline, **preučite možnosti za njihovo zatiranje**.
- **Bodite previdni pri nasipavanju prsti in peska**. Nasute površine redno spremljajte, in če na njih opazite tujerodne rastline, jih čim prej izrjavajte.
- Posebej previdni bodite z okrasnimi rastlinami, ki jih **prodajajo kot nezahtevne in hitrorastoče. To sta tudi lastnosti invazivnih rastlin!**
- Plevel in ostanke rastlin z vrta vedno odlagajte **na kompost na vrtu**, in **ne v naravo**.
- **Okrasnih rastlin ne sadite zunaj vrtov** (npr. v gozdove, na cestne robove).

Odstranjevanje navadne barvilnice v praksi:

Rastlino posekamo oziroma pokosimo ter izkoplujemo podzemne dele. Izkopavamo jo s koreninami vred, ter jih polagamo na suhe veje ali šture. Če bi odvrgli rastlino na zemljo, bi se hitro prijala in začela rasti naprej. Odstranjene rastline lahko kompostiramo, če nimajo razvitih plodov. Plodove je treba pred odlaganjem oddati v sežig.

Ker rastlinski sok povzroča alergijske kožne reakcije je **uporaba rokavic obvezna!**

OPOZORILO: »Vsi deli rastline **so strupeni** ljudem, domačim živalim in živini. Otrokom so najbolj nevarni vabljeni, sočni vijolični plodovi. Za zastrupitev je dovolj že nekaj zaužitih jagod.«

Poročanje v spletnem portalu Invazivke (www.invazivke.si), kjer v projektu LIFE ARTEMIS vzpostavljamo sistem zgodnjega obveščanja in hitrega odzivanja (ZOHO) na tujerodne vrste v gozdu.

Mobilna aplikacija

DODATNE INFORMACIJE

Zavod za gozdove Slovenije (www.zgs.si)
Portal o varstvu gozdov (www.zdravgozdsi.si)
Portal Invazivke (www.invazivke.si)
Gozdarski inštitut Slovenije (www.gozdis.si)

Viri:

- Kus Veenvliet J. et al. L. 2017. Terenski priročnik... Ljubljana. Založba Silva Slovenica, Gozdarski inštitut Slovenije.
- Spletni portal Invazivke. Dostopno na: <https://www.invazivke.si/> (20.5.2019)
- Gozdarski inštitut Slovenije. Projekt LIFE ARTEMIS. Spletna stran. Dostopno na: <https://www.tujerodne-vrste.info> (20.5.2019)
- Cojzer M., Zagorac N. 2019. Invazivne rastlinske vrste ... V: Trdan S. ur. Izvlečki referatov 14. Slo. posvet. o varstvu rastlin ... Maribor: Društvo za varstvo rastlin Slovenije. str. (pp. 39-40)
- Pivar M., 2018. Navadna barvilnica. Spletna stran. Dostopno na: <http://www.domzalec.si> (20.5.2019)

SHEMA SISTEMA ZOH

